

БЪЛГАРСКА СЪДИЙСКА АСОЦИАЦИЯ

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 189/23
Дата 28.06.16г.

До
Конституционен съд
на Република България

СТАНОВИЩЕ

от Богдана Желявска – Председател на Българска съдийска асоциация – с адрес по съдебна регистрация: София 1303, ул. Пиротска № 37 Б, ет. 2

ОТНОСНО: ИСКАНЕ до Конституционния съд на Република България от тричленен състав на Върховния административен съд по адм. д. № 2106/2016г.

Уважаеми Госпожи и господа Конституционни съдии,
Искането на тричлениния състав на ВАС за обявяване противоконституционност на разпоредбата на чл. 230, ал. 1 от Закона за съдебната власт бе обсъдено на заседание на управителния съвет на Българска съдийска асоциация.

Обединихме се около извода, че така направеното ИСКАНЕ е основателно по следните съображения:

В своята практика Конституционния съд неотклонно се е придържал към разбирането, че с изключение на изрично посочените в чл. 57, ал. 3 на РБ, ограничаване на останалите основни права по начало е допустимо стига да не се нарушава същностното ядро на конкретното право и ограничаването да е направено със закон/ реш. №15/21.12.2010г. по конст. Дело № 9/2010г./.

Разпоредбата на чл. 230, ал. 1 от ЗСВ съгласно която, когато съдия прокурор или следовател е привлечен като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер извършено от него при осъществяване на съдебната власт, Висшият съдебен съвет временно го отстранява от длъжност до приключване на

наказателното производство е такава ограничителна норма защото:

С отстраняването на магистрата от длъжност се стига да нарушаване на редица негови основни права, гарантирани от Конституцията, а именно:

- чл. 48, ал. 1 Гражданите имат право на труд. Държавата се грижи за създаване на условия за осъществяване на това право.

- чл. 16 Трудът се гарантира и защитава от закона.

- чл. 48, ал. 3 Всеки гражданин свободно избира своята професия и място на работа.

- чл. 51 Гражданите имат право на общественно осигуряване и социално подпомагане.

Нарушаването на тези основни права на магистрата с отстраняването му от длъжност се допуска с оглед защитата на обществения интерес или други основни права както и постигане целите на закона като:

- запазване и съхраняване доверието на гражданите съдебните институции и съдебната власт като цяло.

- защита авторитета на съответната съдебна институция и съдебната власт като цяло.

- за да не се допусне магистрата да заличи следите на извършеното престъпление или затрудни разследването, възползвайки се от служебното си положение.

- за да се защити принципа за равенство на гражданите пред закона.

От направената съпоставка се вижда, че по правило изискването за защита на обществения интерес налага въвеждане на ограничения за частния интерес. Следва извода, че за да не е налице противоконституционност на извършеното със закон ограничаване на основни права е необходимо да е намерен балансът между обществен и личен интерес. Законодателят е този, който следва да установи такъв баланс при приемането на всяка ограничителна законова норма. И въпросът е дали законодателят е определил способите за балансиране на обществения и частноправния интерес при временното отстраняване от длъжност на магистрат, уредено с разпоредбата на чл. 230, ал. 1 от ЗСВ. В ИСКАНЕТО на

тричленния състав правилно са посочени примери, от които е видно, че при приемането на други подобни ограничителни норми от други закони, законодателят е използвал като способи за намирането на такъв баланс въвеждането на времеви определен максимален период, в който да действа ограничителната мярка – примерно до три месеца, до шест месеца и т.н. В други случаи законодателят е използвал като способ въвеждането на съдебен контрол за проверка на необходимостта от продължаването на наложената принудителна мярка. Например в Закона за здравето е предвидена възможност на всеки три месеца да се осъществява съдебен контрол по отношение необходимостта от продължаване на взетата мярка за принудително лечение. Съвсем сходно с ограничителната мярка по чл. 230, ал. 1 от ЗСВ е тази по чл. 69 от НПК. Съгласно този текст, когато обвиняемият е привлечен за умишлено престъпление от общ характер, извършено във връзка с работата му и има достатъчно основания да се счита, че служебното му положение ще създаде пречки за обективно, всестранно и пълно изясняване на обстоятелствата по делото съдът може да отстрани обвиняемия от длъжност. В ал. 5 от същия текст законодателят е намерил изискуемите от Конституцията способи за баланс като е предвидил, че когато отпадне нуждата от взетата мярка, в досъдебното производство отстраняването от длъжност се отменя от прокурора или по искане на обвиняемия или неговия защитник от съда.

В разпоредбата на чл. 230, ал. 1 от ЗСВ обаче законодателят не е предвидил способи за баланс при защита между обществен и частен интерес. Тук продължителността на временното отстраняване се определя от продължителността на наказателното производство. Не би възникнал проблем когато наказателното производство приключи в двумесечния срок по чл. 234, ал. 1 от НПК. Но когато наказателното производство продължи значително над този срок примерно 2-3 или повече години, каквато е масовата практика, тогава къде отива този изискуем от Конституцията баланс.

При начина по който е формулирана разпоредбата на чл. 230, ал. 1 от ЗСВ е нарушен и принципа за пропорционалност между преследвана цел и степен на ограничение. А този принцип, произтичащ от чл. 5, ал. 1 и 4 от Договора за Европейския съюз присъства трайно в практиката на Конституционния съд.

Липсата на предвидена възможност за последващ съдебен контрол и отмяна на наложената от ВСС ограничителна мярка, тогава когато нуждата от същата отпадне, сочи че оспорената разпоредба противоречи и на принципа на правовата държава, съгласно чл. 4, ал. 1 от Конституцията.

За обсъждания случай са в сила и всички доводи и аргументи, изложени в решение № 5/ 12.05.2016г. по конст. дело № 2/2016г., с което е обявена за противоконституционна разпоредбата на чл. 100, ал. 2 от Закона за държавния служител. Тази разпоредба също предвиждаше временно отстраняване от работа до приключване на наказателното производство за престъпления от общ характер, извършено от държавен служител.

Обявявайки по изложените съображения и разпоредбата на чл. 230, ал. 1 от ЗСВ за противоконституционна, Конституционният съд ще потвърди принципната си последователност, която винаги е следвал в своята практика.

С уважение:
Богдана Желявска

